

Székelyország

«Székely-Udvarhely»

Csik, Háromszék, Marastorda, Torda-aranyos és Udvarhely-vármegyék partoktól független, székely érdekű ujsága

Előfizetési ára: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdetések díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta-takarékpénztári csekk- és klliringszámla 10489. sz.

Talpra magyar!

Az élelmiszerek termelésének és forgalomba hozatalának országos rendezése közérdekű alapon

Irta: **Hollósy István dr.**

Miként kellene az értékesítés terén a közvetítőket kizárni teljesen s a közvetítők hasznait az egész nemzet javára megszerezni? Miként kellene a termelő, fogyasztó, értékesítő hitelszövetkezetek, egyházi és községi takarékpénztárak segítségével a magyar birodalom egész társadalmára számára egy közlelmezési bank r.-t. létesíteni? Miként kellene a közlelmezési bank r.-t. óriási jövedelmeit a községi pótdadók és fogyasztási adók megszüntetésére fordítani, a közlelmezést olcsóbbá tenni ellenben az élelmicikkek hamisítását s a büntetlen csalást lehetetlenné és drágává tenni? Miként lehetne végre a magyar föld világhírű termékeinek jóhírért visszaszerezni s lehetővé tenni azt a nagyszabású eszmét, hogy a magyar nemzeti kereskedelem, mint élő szervezet, élő valóság, a magyar nemzet visszaszerzett nagy erkölcsi tekintélyével, megbízhatóságával és óriási nagy tömegével jelenjen meg végre, mint egy eddig sehol nem létező, verseny felett álló világ cég, a világkereskedelem legtávolabbi piacán is, ahol végre elfoglalhassa az őt joggal megillető legelső helyeket?

III.

A községi pótdadók emelkedése szédületes nálunk, ideje tehát, hogy ezen segítsen a társadalom. Ugyanis:

1888-ban volt állami adó 76,400.000 korona után községi adó 12,800.000 korona;

1898-ban volt állami adó 84,900.000 korona után községi adó 29,200.000 korona;

1908-ban volt állami adó 95,000.000 korona után községi adó 44,100.000 korona;

tehát amíg az állami adók 1888-tól 1908-ig 24.3 százalék emelkedést mutatnak, addig a községi adók 244.3 százalék emelkedést mutatnak, azt bizonyítván ezzel, hogy a legridegbben megfélekezünk a magyar nemzeti állami életfájának gyökérszállairól.

A városok és községek egyenes állami adója 1908-ban volt 256 millió. Ebből a városoké 160 millió, a községeké 96 millió. A városok pótdadója 80 mil-

lió korona körül forog, a községeké pedig már 50 millió korona körül.

A fogyasztási adók gyanánt a magyar társadalom 40 millió koronát fizet az államnak, amely játszva megkapná ezt az összeget az élelmiszerkereskedelem társadalmosításából, ha tudniillik annak monopóliumát a társadalomra ruházná.

Ha ezt a monopóliumot nem egy bankesoport, hanem a magyar városok és községek egyeteme, vagyis szövetsége fogja megkapni; akkor ez a szövetség könnyen fogja előteremthetni ehhez a nagy joghoz a szükséges tőkét. Főleg akkor, ha olyan európai szaktekintélyt, mint Werkerlét, volt minszterelnököt sikerülne megnyerni arra, hogy élére álljon a magyar községek és városok által létesítendő magyar birodalmas társadalmi banknak. Az alapítás tervét már 1784-ben, ezelőtt 131 évvel elkészítette a nagynevű Szapáry

János gróf aki az akkori kormányának egy nagy szabású javaslatot nyújtott be, amelyet akkor visszautasítottak. Az orosz birodalom kormánya azonban ezt a hatalmas tervet egész terjedelmében elfogadta eze'öthárom évvel, amikor a közraktári hálózat szervezésével kapcsolatban, a gabona monopóliumot akarta megvalósítani vele. A világháború befejezése utánra elodázott terve az, hogy a közlelmezés javítása mellett az orosz gabonakereskedelem többszörös jövedelemmel gazdagítsa az orosz államkincstárt s így a szeszadó jövedelméről lemondhasson egy sokkalta nagyobb jövedelemért.

Évek óta figyelemmel kísérem ezt a mozgalmat, amelynek eszméje ezelőtt másfélszázaddal egy magyar államférfiu lelkében fogamzott meg.

A nagyszabású terv alapelve az volt, hogy a magyar vármegyék, városok és egyházak köteleznék magukat részvények jegyzésére adóik irányában s e részvények kamataiból azután létesítenének olyan befektetéseket, a melyek a termelést megsokszorozítsanak s a forgalmat még a keleti piacokra is ráirányítsanak egy ázsiai társaság alapítása mellett. Ma ez az eszme újra időszerű.

De sajátságos, hogy bár a magyarság közül a legkiválóbb emlék mindig azt hangoztatták, hogy Keletre kell arányítani kereskedelmünk figyelmét, ma mégis azt tanácsolják nekünk államférfiaink, hogy nemcsak Keletre ne törekedjünk, hanem még itthon is engedjük ki kezünk közül a világ egyik legnagyobb kincsét, a földgáz kiter-

melésének jövedelmét.

Mindezek után azt hiszem, hogy ha a városok és községek magyar birodalmas szövetsége az egyházi férfiakkal, az O. M. H. és fogyasztási szövetkezetek vezetőivel, valamint fűszerkereskedőkkel* együttesen elhatároznák, hogy községi pótdadók egy évi összegével egyenlő összeget felajánlanak 5 évi lefizetés mellett a Magyar Birodalmas Közlelmezési és Iparfejlesztési Társadalmi Bank r.-t. alapítására — akkor a közlelmezés ügyét is megoldhatnák s ennek, valamint a földgáznak óriási jövedelmeit megszerezhetnék a magyar birodalom társadalmára számára.

Az élelmiszerek makszimálására s efféle elvekre akkor nem lesz szükség. Hanem igen is át kell alakítani a kereskedelem kötelelességeire és jogaira vonatkozó szabályokat, amelyeknek betartására s az élelmiszerkereskedelem ellenőrzésére egy teljhatalmu kormánybiztos kinevezése feltétlenül szükséges lenne — aki az ország összes társadalmi és jótékony egyesületeinek segédkezése mellett üdvösen hasznosítaná azt a tőkét, amelyet a magyar birodalmas társadalmi bank r.-t. a közlelmezés és iparfejlesztés céljaira a legönzettelenebb magyar főúr rendelkezésére bocsátaná.

Hogy ezt a nevet a magyar iparfejlesztés és nemzeti társa-

* A tervezett eljárás nem nyomná el a fűszerkereskedőket, sőt inkább hatósági személyekké, nyugdíjképes köztisztviselőkké tenné az élelmiszerek árusításával foglalkozó magyar állampolgárokat. Azonban idegeneknek, uzsorásoknak nem adna jogot élelmiszerek árusítására, forgalomba hozatalára és gyártására, sőt család és hamisítás esetében tőlük (köztisztviselők lévén) — a forgalomba hozatal engedélye megvonatnék egyszer s mindenkorra.

dalmosítás apostolának, a job-bágy-felszabadító Bezerédj Ist-vánnak s eszméinek méltó örö-köse, Bezerédj Pál érdemi meg a legméltóbban, s hogy a köz-életmezés ügyét tisztább, neme-sebb, önzetlenebb és fáradhat-lanabb kezekre nem bízhatná a kormány, az köztudomásu do-log, csak az lehet a kérdés, vaj-jon sikerülne-e a végtelenül sze-rény főurat annak az eszmének megnyerni, hogy otthagya ed-digi áldásos munkakörét, azt egy terhesebb, sokkal nehezebb munkakörrel felcserélje szintén legkisebb jutalom nélkül, mint ahogy a hosszú fényes pályá-ján eddig cselekedte.

Ha ő venné kezébe a közélet-mezés terén a kormánybiztosi hatalom gyeplőjét, akkor az egész társadalom vállvetve so-rakozna köréje, hogy a közélet-mezésügy szekerét kihuzzák a köznyomornak abból a sárten-geréből, amelybe az erkölcselen szabadujsora belerántotta.

Itt az idő, most vagy soha, hogy a magyar társadalom és magyar hatóságok egymás szí-vére találjanak, egymást meg-értsék. Hogy megvalósítsák az igazi független és valóban ma-gyar nemzeti állam alapelveit. Az erős, a békében is összetar-tó, vagyonilag független, az er-kölcsileg művelt és jólétnek ör-vendő, boldog (makar) magyar nemzeti társadalmat, mint azt honalapító Árpád és nagy Szé-chenyi óhajtották és megjósol-ták.

(Vége).

A hős 82-esek.

A cs. és kir. Hadügyminiszterium 1915. július 30-án kiadott 224-ik számú veszteség lajstromába foglalt székelyudvarhelyi császári és kir. 82-es ezredbeli tisztek és legénység névsora. (LIII. közlemény.)

Jakab István őrzetű 9. sz. Csik-vm. Kászónjakabfalva 1889 ms. — Jakabfi József 22. sz. Udvm. Kőrís-patak 1837, meghalt 1915 május 11. — Jakab Lajos 4. sz. Udvm. Felső-rákos 1896 ms. — Jankó Ferenc 22. sz. Udvm. Vargyas 1885 ms. — Já-nos Gergely 8 sz. Csikmadaras 1894 ms. — János Péter 9. sz. Csikdán-falva 1894 ms. — Jánosi István pött. c. őrzetű 4. sz. Csikszentsimon 1887 megs. — Jére Lukács 11. sz. Udvm. Ülke 1893 ms. — Jónás Ist-ván 10. sz. Csikdánfalva 1892 ms. — Joó Domokos 22. sz. Udvm. Si-ménfalva 1889 ms. — Joó Lajos 9.

sz. Udvm. Bágy 1894 ms. — József Zakariás 6. sz. 1893 ms.

Kabdebó Péter 21. sz. Csvm. Gyer-gyóremete 1892 ms. — Kacsó Ká-rolly (Györfi Máriáé) 22. sz. Udvm. Felsősfalva 1890 ms. — Kádár Jó-zsef 19. sz. Udvm. Székelyszenter-zséb 1893 ms. — Kádár Péter 2. sz. Udvm. Kénos 1892, meghalt 1915 május 7. — Kajcsa András 3. sz. Csvm. Kászónjakabfalva 1890, meg-halt 1915 május 5. — Kajcsa József 22. sz. Csvm. Kászónjakabfalva 1888, meghalt 1915 május 9. — Kajtár István 22. sz. Csikdánfalva, meghalt 1915 május 9. — Kakasi Sándor c. őrzetű 7. sz. Udvm. Székelykeresz-tur 1890 megs. — Kalányos György 19. sz. Csiklázárfalva 1894 ms. — Kalapács György c. őrzetű 11. sz. Udvm. Zetelaka 1887 megs. — Kali Vencel 7. sz. Udvm. Etéd 1890 ms. — Kánya Gusztáv pött 22. sz. Csik-menaszág 1888 ms. — Kánya Miklós 7. sz. Csikgyimesbükk 1894, meghalt 1915 május 7. — Kánya Péter 6. sz. Csikszentgyörgy 1886, meghalt 1915 május 7. — Karácson György sza-kaszvezető 8. sz. Csikgyimesbükk 1891, meghalt 1915 május 11. — Karácson Jakab 12. sz. Csikgyimes-bükk 1894 ms. — Karácson József 8. sz. Csikgyimesbükk 1884 s. — Karácson Mihály tizedes, c. szakasz-vezető 2. pötsz. Udvm. Alsóboldog-falva 1890 ms. — Karácson Peter 23. sz. Csikgyimesfölsőlak 1889 ms. — Kasofrécz Konstantin 23. sz. Beszterce 1883 ms. — Kala Dénes 10. sz. Csikdánfalva 1894 megs. — Katona József 8. sz. Csikszenttamás 1892 ms. — Kedei Lőrinc c. őrzetű 20. sz. Udvm. Magyarzsákod 1891, meghalt 1915 május 9. — Kedves János 13. sz. Csikszentdo-mokos 1884 ms. — Kedves József 19. sz. Csikgyimesközéplak 1888 ms. — Kedves Tamás szakaszvezető 1. sz. Csikszenttamás 1888 ms. — Ked-ves Péter 12 sz. Csikszentdomokos 1894 ms. — Kelemen András 17. sz. Csikesobotfalva 1894 ms. — Kele-men András 19. sz. Udvm. Parajd 1893 megs. — Kelemen Dénes pött. 23. sz. Udvm. Székelyszenterzséb 1888 ms. — Kelemen János 11. sz. Csvm. Várhegy 1882 ms. — Kele-men János 21. sz. Csvm. Gyergyó-szentmiklós 1883 ms. — Kéménés József 7. sz. Csikvm. Gyergyószent-miklós 1894 ms. — Kéménés József 4. sz. Csikszentmiklós 1884 ms. — Kéménés Miklós 5. sz. Csvm. Gyer-gyószentmiklós 1890 ms. — Kéménés Péter századkürtös 23. sz. Csikvm. Gyergyószentmiklós 1894 ms. — Ke-nesi Béla 18. sz. Udvm. Parajd 1891 ms. — Keresó Dénes 10. sz. Udvm. Magyarandrásfalva 1884, meghalt 1915 május 7. — Keresó János 13. sz. Csvm. Gyergyószentmiklós 1893 ms. — Kerczoy István 9. sz. Csik-szentmiklós 1886 megs. — Kerekes József 1. sz. Udvm. Petek 1881 ms. — Kerestély György 23. sz. 1886 ms. — Keresztes László 21. sz. Csik-szentmárton 1886 ms. — Kiesi De-meter 23. sz. Csikvárm. Gyergyó-holló 1883 megs. — Kilyén Zs g-

mond pöttart. 22. sz. Udvarhelyvm. Karácsonfalva 1887 ms.

(Folytatjuk.)

53 esztendő Udvarhelyvármegye köz- igazgatási életéből.

Írta: lengyelfalvi Báró Orbán Ottó.

XX.

A programbeszéd bevégezése után, Kállayt az egész kíséretével vissza-küldöttem a Sövidékről Székelyud-varhelyre, hogy ott a választók el-helyezéséről és ellátásáról gondos-kodjanak — a megfelelő tanyák le-foglalásával.

Én pedig egyedül kintmaradtam a Sövidéken, hogy a fuvarosokat és választókat összegyűjtsem s a vá-lasztás napján velük együtt vonul-jak Székelyudvarhelyre.

Főhadiszállásomat Parajdon ütöt-tem fel a Valits-féle vendéglőben. A Sövidék összes községei meg vol-tak rakva katonasággal. Lovasság és gyalogság egymást érte. Parajdon dupla porció volt mind a kétféle katonaságból.

Itt különben engem az a különös szerencse ért, hogy szobámban Cs. Szabó Kálmán, a kormánypárt egyik főkortesze felkeresett és úgy aján-lotta be magát nekem, hogy ő a Sö-vidéken teljhatalmu kormánybiztos, élet és halál felett rendelkezik. Azért jött, hogy nekem ajánlatot tegyen arra, miképpen a további működéssel hagyjak fel, mert a tulerővel szem-ben, fáradságom ugys kárba vész.

Én természetesen roppant meg voltam hatva és rövidesen kijelen-tettem a bajsztalán „kormánybiz-tos”-nak, hogy miután nekem egyéb hatalmam nincs, mint egy kampós pálca a kezemben, olyan nagy ha-talmu urnak, amilyen ő most, kár velem szóba állania. E helyett ha-talma felhasználásával, a választók között szerezzé meg a többséget.

Egyet azonban melegen ajánlot-tam a nagyhatalmu urnak, azt ugyanis, hogy a kormánypárti vá-lasztókkal csakis fényes nappal vo-nuljanak ki a Sövidékről, mert ha éjszaka indulnának el, felelősséget nem vállalok azért, hogy dacára „kor-mánybiztos”-i hatalmának — a Ka-londa-patak mélységébe pihenőre nem-e hajigálják őket a lelkesedéstől áthatott ellenzéki honfiak.

Ugy látszik — a nagyhatalmu uraság elfogadta szerény tanácsomat, mert már aznap d. e. 11 órakor, te-hát a választást megelőző napon, ka-tonakürt harsant mindenfelé Paraj-don. Gyülekezőt fujtak s az egész Sövidéken, nagy apparátussal sike-riült a kormánypártnak 63 szavaza-tot összehoznia a bányamunkások-ból, bányatisztekből, kik a parajdi kincstári sóbányában lévén alkal-mazva, konvenciók kormánypárti sza-vazók voltak mindenkor.

Ezeket szekerekre rakták s a me-netet huszár- és gyalogos katonák sárfala között, utnak indították.

Mikor parajdról így kivonultak, én is szánba ültem és utánuk mentem, mert gyanítottam, hogy Felsősfalva között a nép támadást intéz ellenük. Gyanum nem volt alaptalan, mert mikor Felsősfalvára beérkeztem, Alsó- és Felsősfalva népe a két község között levő téren kapával, ásóval, bottal felfegyverkezve, sűrű tömegben állott. A kormánypárti vá-lasztókat feltartóztatták és közápor-ral üdvözölték.

A katonaság, mely a kormánypárti választókat kísérte, már a fegyver-használatra készült, amikor harsány hangon székely testvéreimet felszó-lítottam, hogy azt a pár nyüves kor-mánypárti választót engedjék szaba-don elvonulni, mert azok ugy sem érdemlik meg, hogy érettsük bárki is a szabadságát elveszise, annál kevésbbé azt, miképpen a katonaság kárt okozzon népünk soraiban.

Felszólításomnak meg volt a ki-vánt hatása. A nép széteszlott. A kormánypárti választók a katonaság sorfalai között, utjukat folytathatták Székelyudvarhelyre.

Még azon éjjel mi is sorakoztunk. Embereim a fuvarosokat előállították s a választókat összeszedve, a Sö-vidék községeiből éjjel 12 órára Ko-rondon összpontosítottam, ahonnan egytömegben indítottam el őket Szé-kelyudvarhelyre.

Egyedül a szánba ülve, csupán kampós botommal a kezemben, ve-zettem az impozáns menet Korond községnek igen jól begyakorolt 25 tagu rezes székely bandája nótái mellett.

A Székelyudvarhelyhez közelebb eső faluk ellenzéki választói gyalog, zászlók alatt csatlakoztak hozzám és így a hosszú szekérsor s gyalog-os emberáradat, hatalmas menetet alkotott. Egyezerkétszázötven székely ellenzéki választó polgár élén vonul-tam be Székelyudvarhelyre a választás reggelén.

A város végén a bandát az én szánam elébe állítottam. Rázenditet-tek a „Kossuth Lajos azt izente” nó-tára s hatalmas lelkesedéstől áthatva, a város népének örömrivalgása kö-zött, mint valami győztes hadsereg, úgy hömpölygött menetiünk az utcá-kon végig.

Folyton kiáltozták felénk: „Éljen a magyar báró, éljenek a derék szé-kelyek!”

Ez ünnepélyes bevonulással el volt dőlve a választás sorsa. Többé senki sem kételkedett a független-ségi zászló győzelmében. Havasalji és alvidéki székely testvéreim is nagy tömegekben érkeztek meg az ellenzéki lobogók alatt.

A szavazás megkezdődött. Dr Da-mokos Andor alispán a város tereit lovassággal foglaltatta el. Többször rohamot is intéztetett a békés városi lakosság ellen. Az ijedség miatt néhány polgárosszony ágyba került, kettő pedig életét vesztette.

Én egész nap szánon jártam be a tanyákat. A választókat oly példás rendben vonultattam az urnákhoz, hogy a katonaság és választók kö-

zött összeütközés nem történt, sőt a városból is a legnagyobb pontossággal távoztak haza községeikbe.

A választás a késő esti órákban ért véget. Az eredmény szerint Ugron János, a kormánypárt jelöltje 173 szavazatot kapott, Kállay Tamás, az ellenzék jelöltje pedig 1773 szavazattal győzött. A kormánypárt elköltött 40,000 K-t, míg Kállay Tamásnak 14,000 K-ba került a választás.

Ugron János bukásának egyik fő oka az volt, hogy a kormánypárti kortesek nagyrésze a választási pénzeket a zsebükben felejtették. Kállay Tamás pénze pedig az utolsó fillérig rendeltetési helyére jutott.

(Folytatjuk.)

Székely hősök.

Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaaranyos- és Udvarhelyvármegyékből származó és a világháboruban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott hősöknek a hadügyminisztérium veszteség lajstromai alapján összeállított hiteles kimutatása.

LV.

Az 1915. július 9-én kiadott 191. sz. veszteség lajstrom szerint:

Józsa Gyula tart. hadnagy 24. hgye. 1. sz. Hszvm. Szarazajta ms. — Karda Ákos tart. hadnagy 24. hgye. 8. sz. Csikszereda ms. — Lukácsfi Kristóf tart. hadnagy 24. hgye. 5. sz. Udvm. Székelyudvarhely ms.

Abos Agoston 5. sz. Csikdánfalva ms. — Ádám Gábor 6. sz. Csikgyimesfelsőlak ms. — Ádám István 6. sz. Csikdánfalva ms. — Albert Ágoston őrzető 6. sz. Csikszenttamás ms. — Albert István 7. sz. ms. — Andorka Lázár tizedes 10. sz. Hszvm. Ojtoz ms. — András Ferenc 8. sz. Csikmadaras ms. — András Ferenc 10. sz. Csikkozmas ms.

Bagoly Máté 1. sz. Hszvm. Lisznyó ms. — Baka Lajos őrzető 12. sz. Hszvm. Köröspatak ms. — Balázs József őrzető 10. sz. Csikdánfalva ms. — Bálint Áron 5. sz. Csikmadaras ms. — Bálint Ferenc 8. sz. Csiksesicsó ms. — Balog József őrzető 10. sz. Hszvm. Lemhény ms.

Baltersz Mihály 5. sz. Csikmadaras ms. — Bándi Béla egyévi önkéntes tizedes 10. sz. Csikcekefalva ms. — Bándi István 3. sz. Csikszentgyörgy ms. — Barabás József 5. sz. Udvm. Magyarhermány ms. — Barabás Miklós őrzető 5. sz. Csikszépviz ms. — Bartalis András 10. sz. Hszvm. Alsócsernáton ms. — Bartis István őrzető 10. sz. Csikszentkirály ms. — Bartos Mihály 4. sz. Hszvm. Cseruátfalu ms. — Bankó Boldizsár 11. sz. ms. — Biró György 2. sz. Csikgyimesbükk ms. — Bodó Ádám 10. sz. Csikszentmárton ms. — Bodó György 11. sz. ms. — Bodó

István 10. sz. Csikszentgyörgy ms. — Bodor Fülöp 5. sz. Csikgyimes ms. — Bojor Albert 8. sz. Csikszentdomokos ms. — Bokor Ferenc 10. sz. Hszvm. Lemhény ms. — Bokor István 12. sz. ms. — Borbát Balint 10. sz. Udvm. Erdőfűle, meghalt 1914 dec. 10.

Csekme Samu 10. sz. Hszvm. Kovászna ms. — Csulak Samu 9. sz. Hszvm. Zabola ms. — Czárán Gergely őrzető 8. sz. Csvm. Gyergyóditró ms. — Czifra Dénes 10. sz. Csikdánfalva, meghalt 1914 dec. 20. — Czifra Miklós 8. sz. Hszvm. Árapatak ms.

Darvas Gergely 5. sz. Csiktusnád ms. — Deák Miklós 6. sz. Hszvm. Bereczk ms. — Demény Ferenc 11. sz. ms. — Dobos István őrzető 10. sz. Csikdánfalva, meghalt 1914. dec. 22 — Duka József 3. sz. Hszvm. Krizba ms.

Erdős Ferenc 3. sz. Csikszentsimon ms.

Fabián Gergely 2. sz., meghalt 1914 dec. 19-23. — Fekete Antal 5. sz. Csikszentgyörgy ms. — Fekete Ignác 2. sz. ms. — Fekete István 1. sz. Hszvm. Kézdiszentkereszt ms. — Fekete István 10. sz. Hszvm. Árapatak ms. — Ferencz Imre 5. sz. Csikpálfalva ms. — Ferecz József 10. sz. Hszvm. Tamásfalva ms. — Földes Barnabás 12. sz. Hszvm. Papolecz ms. — Forró Benedek 11. sz., meghalt 1914 dec. 22.

Gábor Ferenc 9. sz. hadifogoly. — Gál István 10. sz. Hszvm. Sepsiszentgyörgy ms. — Gál Sándor szakaszvezető 5. sz. Csiktaplocza ms. — Gáspár Mihály őrzető 4. sz. Hszvm. Kézdiszentkereszt hadifogoly. — Gáspár István őrzető Hszékvm. Kézdiszentlélek ms. — Giligor András 12. sz. Hszvm. Kézikővár ms. — Giligor Lajos 12. sz. Hszvm. Kézikővár, meghalt 1914 dec. 1-27. — Görbe Demeter 7. sz. Csikgyimesbükk ms. — Görbe Péter őrmester 6. sz. Csikgyimesbükk ms. — György István 10. sz. Csikszentmárton ms. — Györgypál András 6. sz. Udvm. Lövete ms.

Huszár István 6. sz. Hszvm. Közepajta, meghalt 1914 dec. 1-25. — Huszár János 6. sz., meghalt 1914 dec. 1-25.

Illés Lajos 12. sz. Hszvm. Gelenche ms. — Incze Antal 4. sz. Hszvm. Kézdiszentlélek ms.

(Folytatjuk.)

Az igazi székely

összetart és támogatja azt a lapot, mely a Székelyföld egysége, előhaladása s így mindnyájunk érdekében küzd. Csekély 2 K 50 fillérért három hónapig bárhova elküldjük a „Székelyország”-ot, melynek minden száma érdekes és értékes közleményeket ad.

Malin előtt.

Áll a csata, mintha szünetelne, Malin előtt, az egész vonalon. Hó borítja a nagy csatamezőt S hideg szél zúg végig minden tájon.

Magas bércek tarajos ormáról, Messze látszó hókorona csillog, Elszállott Innen a vándor-madár is, Fejünk felett még vércse sem vijjog.

E részen most jó egyidő óta Áll a csata némán, hallgatózva. Sötét éjben feldvachokat küldnek Tova nyúló, nagy magaslatoakra.

Esti szellő susogása mellett, Fáradt golyók kopognak a fagyon, Siránkozva panaszozzák nekünk: A muszkák is kint állnak feldvachon.

A nagy bögők is elhallgattak, Csak elvétve szólnak egyet-egyet, Ám Mariska* bög úgy néha-néha Olyanokat, hogy a föld is reszket.

Minden rideg; várjuk mi történi, Mit hoz még a világ krónikája? Hosszu éjnek szép álmokat szönek, Messze innen, mi magyar hazánkba.

Álmainkba sokszor otthon járunk. Amig itten slvít a téli szél, Körülönnak szülők, ismerősök És egy lány, ki oly édesen beszél.

Mindenkihez szólni szeretnék, De úgy várjuk, hogy ketten mardjunk, Örömlünkben kisírni magunkat, Hogy végre még egyszer találkoztunk.

Megyek is már ötöt megölelni, Elébe tárom mind a két karom... Ha-hó! A csudába, de megkéstem, Napos zörget acélt ablakomon...

Oroszharctér, 1915. dec. 19.

S. Hegyi Sándor,
82-es őrmester.

* Mariskának hívják a 30.5 cm-es ágyúinkat.

HIREK.

— **Kitüntetett 82-esek.** Ő es. és kir. apostoli Felsője Windauer Vilmos századost a hadiékítményes III. oszt. katonai érdemkeresztrel, Jandourek Vencel I. oszt. számvevő altisztet pedig a vitézségi érem szalagján levő koronás ezüst szolgálati keresztrel tüntette ki Német hadi emlék érdemérmét kaptak az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásukért: Gál András és Szabó Lőrinc tiszt-helyettesek, valamint Oláh Dénes törzsőrmester. I. oszt. ezüst vitézségi érmét nyertek hősiességükért: Fogarassy Balázs, Kovács Kálmán, Varga Jenő tart. zászlósok, Solnay Dénes tart. hadapród, jelenleg zászlós, Simó Balás tizedes. II. oszt. ezüst vitézségi érmét kaptak: Berecz Gyula tart. zászlós, Kerekes Elek tart. őrmester, Fikó Péter, Orbán Sándor tizedesek, Bokor Dénes, Franczia György, Madarász Lajos és Molnár Ferenc gyalogosok.

— **Az övök és a mieink.** A tordai „Aranyosvidék” c. luptársunk írja, hogy Gróf Wass Béla nagybirtokos mezőzáhi uradalmában a téli idényben foglalkoztatott 20 orosz hadifogoly részére Elekes Árpád intéző karácsonfát állíttatott. Minden fogoly ajándékkul kapott 1 pár meleg téli kesztyűt, 1 darab kalácsot, 3 deci meleg bort, 40 koronát dohánnyra. Megható volt hallani a foglyok karácsoni énekét, mit a karácsonfa mellett hosszasan énekeltek. — Ezzel szemben a szibériai orosz fogoly táborokból az amerikai miszsió beszámolója, egészen más képet adja az egyes helyeken, amieinkkel történő barbárságoknak. Így pl. Nikolszk—Ussirjiszokban a bánásmód brutális és türethetetlen. Az őrző személyzet „tisztiket éppen úgy, mint a legénységet puskatussal veri, megakadályozza fehérneműjük tisztításában és minden lehető szabadságtól megfosztja őket”. Szerencsére vannak emberséges kivételek is a muszkaországi állapotokban, de azért — semleges jelentések szerint is — a foglyokkal való bánásmód az egész világon nálunk a legjobb. Erről különben az itt időző Orosz Vörös Keresztes hölgyek is meggyőződtek.

— **Egy székely főispán kitüntetése.** Ferenc Szalvátor főherceg ábránfalvi Ugron Jánost, Udvarhelyvármegye főispánját és a vármegyei Vörös-Kereszt Egyesület választmányának elnökét, kiváló érdemeinek elismerésül a Vörös-Kereszt hadiékítményes tiszti diszjelvényével tüntette ki.

— **Lábfejtő szalmából.** A hadvezetőség elrendelte, hogy a frontokon szolgáló katonáink szalmából készített lábfejtővel láttassanak el. A szalmabotosokból bármennyit elfogad a hadvezetőség — jó díjazás mellett. Mintát és felvilágosítást az alispáni hivataloktól lehet kapni.

— **Dr Szilágyi Lajos kitüntetése.** Dr Szilágyi Lajos es. és kir. kamarás századosnak, a budapesti honvédkerületi parancsnokság vezérkari főnökének, a Külügy-Hadügy hetiszemle alapítójának a király a háboru alatt teljesített kitünő szolgálatai elismerésül a hadiékítményes katonai érdemkeresztet, Ferenc Szalvátor főherceg pedig a Vörös-Kereszt hadiékítményes II. osztályú diszjelvényét adományozta.

— **Tanárok a harctéren.** A hadbavonult tanárok közül, mint az Országos Tanáregyesületi Közlöny legújabb száma írja, jelenleg 1036 teljesít katonai szolgálatot. Eddig 85 halt hősi halált, 89 kapott kitüntetést, megsebesült 104, fogságba van 85, eltűnt 5, beteg 75, meghalt 5.

— **Az igazi tél** — úgy látszik — most fog következni. E hó 21-én mintegy 25—30 centes hó esett Székelyudvarhely.

— **Keletre magyar!** Vakár P. Arthur gyergyószentmiklósi lapszerkesztő „Keletre magyar!” címen értékes tanulmányt írt, amelyből a „Magyarország” karácsoni száma is

közölt érdekes részletet. Vákar könyve széles körben nagy érdeklődést keltett és eljutott a budapesti török főkonzulátushoz is, ahonnan a főkonzulátusi titkár a következő meleghangú levelet intézte a tanulmány szerzőjéhez:

Mélyen tisztelt Uram! „Keletre magyar!” politikai könyvecskéjét nagy élvezettel olvastam és minden egyes sora teljes igazságot nyújt az olvasónak. Teljesen osztom abbéli nézetét, hogy igenis szükség volna egy szoros gazdasági kapcsolatra, amely közelebb vinne kedves szép hazájához minket, turániakat, a testvéreket. Érttem ez alatt a bolgárokat és minket, törököket. Amint értesültem, Budapesten már ilyen Balkán Gazdasági Szövetség megalakult V., Rudolf-rakparton. Tehát törekvésének gyümölcse Isten segítségével megérkezik, mert ha ez a Szövetség teljes erővel neki fekszik a munkának, úgy Szófiában és Konstantinápolyban kész örömmel hozzá járulnának a gazdasági körök vezetői, ehhez. Nagyságod igazán nagy örömet okozott könyvecskéjével. Azon leszek, hogy propagálni fogom ideáját s a keresztül viteléhez hazámban is hozzájárulok. Fogadja Nagyságod nagyrabecsülésem őszinte kifejezését s maradok mély tisztelettel: N. Eguel Efendi, cs. török főkonzulátusi titkár.

Vákar P. Artur székelyföldi lapszerkesztő, aki velünk együtt becsületos törekvéssel küzd a magyar haza keleti védőbástyájának: a Székelyföldnek előhaladásáért. Őszinte kartársi szeretettel örvendünk irodalmi sikerén, mely azonban csakis úgy valósulhatna meg, az egész hazának úgy lenne mérhetetlen szolgálatára, ha az apahiha—marosvásárhely—székelyudvarhely—sepsiszentgyörgy—konstanci világforgalmi vasút kiépülhetne. Akkor aztán igazán mehetne Keletre a magyar! Amíg ez meg nem történik — reánk, székelyekre nézve, szinte elérhetetlen valami a keleti barátság...

Adóelengedés a küzdő iparosoknak. A háború következtében számos iparos és kereskedő, akiknek önálló üzeme volt, kénytelen volt üzemet megszüntetni vagy korlátozni. Az 1915. évi 14. t. c. megengedi, hogy a kinek az üzlete a háború alatt beigazoltan megszűnt, az adóterhést kérheti, az pedig, a kinek az 1914—16. évek ciklusára megállapított III. osztályú kereseti adóalapja bevonulás, személyes szolgálata való kötelezés, vagy egyéb rendkívüli körülmény következtében legalább 50 százalékkal csökkent: a megállapított kereseti adónak megfelelő mérséklést kérheti. Ezeket az

adótörlesztésre vagy mérséklésre irányuló kérelmeket 1916. évi január 31-ig kell benyújtani a városi adóhivatalnál.

A németek erdélyi aranytermelése a múlt évi július elsejével kezdődött üzletév eredménye szerint 6596 kilogramm. Tavaly 8308 kgr. volt.

A vasuti talpfák szállítása. A hivatalos lapban közölt rendelet szerint mindennemű vasuti talpát közforgalmu vasúton, hajón vagy gépkocsin csak a kereskedelemügyi miniszternél való előzetes bejelentés és csak a kereskedelemügyi miniszter által kiállított szállítási igazolvány mellett szabad szállítani. A szállításra vonatkozóan előterjesztendő folyamodványokban föl kell tüntetni a földadó és a címzett lakását, a vasuti talpfák darabszámát, illetve ürmértékét, minőségét stb.

Külügy-Hadügy az egyetlen magyar katonai hetilap, mely állandóan közöl aktuális katonai cikkeket, tájékoztató rajzokat és térképeket, új rendelkezéseket stb. Tanácsot ad katonai ügyekben, hirt szerez a hadbavonultakról. Szerkesztősége és kiadóhivatala Budapest, VIII. Népszínház-u 16. sz. a. van s a „Székelyország” olvasóinak mutatóvány számot készséggel küld. Aki

megismeri, azonnal megszereti e kitűnő lapot.

— Augusztó Naptár a legjobb magyar írók almanachja. Jövedelme a Nemzet Háza rokkant-otthona. Szépirodalmi részét írják: Bálint Lajos, Bede Jób, Biró Lajos, Drasche-Lázár Alfred, Faragó Jenő, Hajdu Miklós, Hajó Sándor, Hevesi József, Hervay Frigyes, Ignóty, Kosztolányi Dózsa, Kozma Andor, Krúdy Gyula, Lakatos László, Lázár Miklós, Markus Miksa, Molnár Ferenc, Nadas Sándor, Pekár Gyula, Porzolt Kálmán, Révész Béla, Sebők Zsigmond, Szini Gyula, Tormay Cecília, Vajda Ernő. Az Augusztó Naptár ára 1 korona. Megrendelhető lapunk kiadóhivatalában, vagy az Augusztó-Alapközponti irodájában (Budapest, Károly-körút 3.) Portókötséggel 20 fillér, ajánlott küldés esetén 45 fillér mellékelendő. Mindenkinek szüksége van naptárra. A legjobb naptár az Augusztó Naptár. Mindenki vegye meg, mert ezzel rokkant hőseinken segít!

— A „Magyarország” egyik legjobb politikai napilap, mely a székelyföldi érdekeket is szolgálja. Szerkesztősége és kiadóhivatala Budapest, VI. Teréz-körút 22. sz. a. van.

Nyomtatta és kiadja **BETEGH PÁL** könyvnyomtató int. Székelyudvarhelyt

Könyv-, zenemű-, papír-, író- és rajzszerkereskedés, könyvnyomda és újságkiadó hivatal.

Betegh Pál

„Székelyország”

Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaaranyos- és Udvarhelyvármegyék független székely érdekei újsága.

könyvnyomdája és könyvkötő intézete

a „Székelyország” („Székely-Udvarhely”) szerkesztősége és kiadóhivatala **Székelyudvarhelyt Kossuth-utca 31. szám** (saját ház).

A székelyföld legnagyobb nyomtatványraktára!

Elkészít mindenféle községi, körjegyzői, egyházi, tanügyi, ügyvédi, végrehajtói és mindenféle magánügyi nyomtatványokat és állandóan raktáron tartja.

Vidéki megkeresésre azonnal válaszol. Költségjegyzékkel díjtalanul szolgál.

Telefon szám 15.

Könyvnyomdai munkák u. m. könyvek, plakátok, számlák, jegyzékek, borítékok, névjegyek, eljegyzési és esküvői kártyák, meghívók, körlevelek és gyászjelentések a legrövidebb idő alatt csinos kivitelben a legolcsóbb árak mellett készülnék.

Keresek egy jóra való, szorgalmas fiút nyomdász tanulónak. Reál- vagy polgári iskolai két osztályt, avagy al gimnáziumot végzetten előnyben részesülnek.

Figyelmeztetés!

Hirdetés az üzletelke! Hirdetés nélkül nincs üzlet! Hirdessen a „Székelyország”-ban és üzletében okvetlen lendületet fog tapasztalni.

Hirdetések díjszabás szerint. A „Székelyország” megjelenik minden vasárnap. Előfizetési ára egy negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér.

Az Élet könyve mint állandó házi orvós 3 K kapható a lap kiadóhivatalában.